SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 142/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted], [redacted], proti uzneseniam Správneho súdu v Bratislave sp. zn. 2S/35/2024 z 19. júla 2024 a 23. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označeným uznesením vyššieho súdneho úradníka správneho súdu z 19. júla 2024, ktorým vyzval sťažovateľa na odstránenie vád podania, a uznesením správneho súdu z 23. októbra 2024, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zamietnutá. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a uplatňuje si primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a predložených uznesení vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľ podal 29. februára 2024 na Okresnom súde Nitra žalobu o určenie, že žalovaná, ktorú sťažovateľ označil ako *„Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra“*, nesplnila zákonné podmienky pri finančnej kontrole na mieste. Okresný súd 22. marca 2024 postúpil vec správnemu súdu.

4. Vyšší súdny úradník správneho súdu namietaným uznesením z 19. júla 2024 rozhodol tak, že vyzval sťažovateľa, aby v lehote do 30 dní od doručenia uznesenia pod hrozbou odmietnutia podania odstránil vady svojho podania a podanie opravil a doplnil tak, že označí druh žaloby, žalovaného, ďalších účastníkov, osoby zúčastnené na konaní, napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie a deň jeho vydania, deň oznámenia napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia sťažovateľovi, uvedie dôvody žaloby, označí dôkazy, vyjadrí sa, či žiada nariadenie pojednávania, a uvedie žalobný návrh (petit). Taktiež bol vyzvaný, aby predložil potvrdenie, ak má vysokoškolské právnické vzdelanie, resp. plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v konaní. Sťažovateľa súd poučil, že ak v určenej lehote podanie neopraví alebo nedoplní, správny súd podanie uznesením odmietne. V odôvodnení vyšší súdny úradník uviedol, že z podania sťažovateľa nebolo súdu zrejmé, čoho sa týkalo a čo ním sťažovateľ sledoval, resp. podanie bolo pre súd nezrozumiteľné. Poukázal na relevantné ustanovenia Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) a vyjadril sa k jednotlivým chýbajúcim náležitostiam.

5. Uznesenie, ktorým bol sťažovateľ vyzvaný na odstránenie vád podania, bolo sťažovateľovi doručené 26. júla 2023, pričom sťažovateľ vady v určenej lehote neodstránil.

6. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol správny súd namietaným uznesením z 23. októbra 2024 tak, že sťažnosť zamietol. Správny súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že nevzhliadol nezákonnosť ani nesprávnosť v postupe vyššieho súdneho úradníka pri vydávaní napadnutého rozhodnutia, ktorým vyzval sťažovateľa ako žalobcu na odstránenie vád podania, pričom tieto v rozhodnutí náležite konkretizoval a odôvodnil. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa pasívnej legitimácie, t. j. určenia orgánu verejnej správy, ktorý je v konkrétnej veci žalovaný, správny súd dal do pozornosti, že nie je viazaný označením žalovaného v žalobe. Správny súd považoval z neúplnej správnej žaloby za zrejmé, že sťažovateľ svojím podaním na súde inicioval prieskum zákonnosti kontroly vykonanej zo strany správneho orgánu, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra. Označenie žalovaného *„Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny“* tak, ako to v podaní uviedol sťažovateľ, nebolo v súlade so základnou požiadavkou pre označenie žalovaného v zmysle § 180 ods. 1 SSP, ktorým je vždy orgán verejnej správy. Žalovaný orgán verejnej správy nie je určený tvrdením žalobcu, ale priamo zákonom.

7. Ústavný súd z verejne dostupných zdrojov (rozhodnutia všeobecných súdov zverejnené na www.justice.gov.sk) zistil, že uznesením správneho súdu z 19. novembra 2024 správny súd podanie sťažovateľa z 29. februára 2024 odmietol. V odôvodnení uznesenia správny súd uviedol, že žaloba vykazuje nedostatky, pre ktoré nie je možné v konaní pokračovať. Pokiaľ by mal správny súd prejednať žalobu tak, ako bola podaná, bez jej doplnenia a odstránenia uvedených vád, musel by za žalobcu „domýšľať“ samotný obsah žaloby. Správny súd uviedol, že žalobca je aj v správnom súdnom konaní „pánom sporu“, je to práve žalobca, ktorý nesie bremeno toho, aby podaná správna žaloba spĺňala formálne náležitosti tak, ako to vyžaduje SSP, a je výlučne jeho zodpovednosťou, ak vady správnej žaloby neodstráni (potom, ako je na to súdom vyzvaný) a z uvedeného dôvodu dôjde k odmietnutiu správnej žaloby. Keďže sťažovateľ neodstránil vytýkané nedostatky, a to i napriek poučeniu zo strany správneho súdu o právnych následkoch spojených s nedoplnením a neopravením vytýkaných vád v podobe odmietnutia žaloby, rozhodol správny súd tak, že žalobu/podanie podľa § 59 ods. 3 SSP odmietol, keďže pre uvedené nedostatky nebolo možné v konaní pokračovať.

II.
Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv tým, že vyšší súdny úradník v uznesení zmenil označenie žalovaného, pričom túto zmenu riadne neodôvodnil. Správny súd sa pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka s touto zmenou označenia žalovaného stotožnil. Správny súd sa tak podľa sťažovateľa nevysporiadal s jeho argumentom, že za správne označenie žalovaného nesie zodpovednosť žalobca. Podľa sťažovateľa tak správny súd porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie tým, že neodôvodnil svoje rozhodnutia.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

10. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na vlastnú judikatúru, podľa ktorej v konaniach o ústavných sťažnostiach ústavný súd zásadne preskúmava právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010, III. ÚS 129/2022). Základné práva na súdnu ochranu sú v zásade „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (II. ÚS 155/08, III. ÚS 129/2022).

11. Tomu zodpovedá aj znenie § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

12. Sťažovateľ mal možnosť podať proti namietanému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka účinný prostriedok nápravy, sťažnosť. Sťažovateľ sťažnosť aj podal a bolo o nej rozhodnuté uznesením správneho súdu. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

13. Uznesenie správneho súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o povinnosti odstrániť nedostatky podania je svojou povahou rýdzo procesným

rozhodnutím. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť už uvedený princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého v konaniach o ústavných sťažnostiach ústavný súd zásadne preskúmava až právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo. Uloženie povinnosti sťažovateľovi odstrániť vady konania, resp. nesplnenie tejto povinnosti bolo navyše v ďalšom postupe predmetom preskúmavania zo strany správneho súdu a viedlo k vydaniu uznesenia o odmietnutí podania sťažovateľa vo veci samej, ktoré však sťažovateľ touto ústavnou sťažnosťou nenamietal.

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

15. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiada, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

16. Ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z výsledku posúdenia ústavnej sťažnosti ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu